

Äidinkieli uudistuvassa lukiossa

Tämän numeron Äidinkielen opetus -osasto on kokonaan omistettu lukion opetussuunnitelmalle. Ajankohtaisena aiheena tähän on se, että lukion uusi opetussuunnitelma on valmistumassa.

Lukiouudistuksen vaiheita erityisesti äidinkielen aseman kannalta on selostettu esim. Äidinkielen opettajain liiton jäsenlehdessä *Virkkeessä* (n:ot 4 ja 5, 1980). Periaatteellisen puheenvuoron opetussuunnitelmien asemasta ja merkityksestä Viritäjä on tähän numeroon pyytänyt ylijohtaja Yrjö Yrjönsuurelta kouluhallituksesta. Ylijohtaja Yrjönsuuri on sen työryhmän puheenjohtajana, jonka tehtävänä on viimeistellä äidinkielen oppimääräsuunnitelma ja sopeuttaa se 14. elokuuta 1980 annettun asetuksen mukaiseksi.

Lukion opetussuunnitelmatoimikunnan ja sen äidinkielen jaoston mietinnöt valmistuivat vuodenvaihteessa 1976—77. Äidinkielen edustajana opetussuunnitelmatoimikuntaan kuului Äidinkielen opettajain liiton puheenjohtaja lehtori Urho Johansson, ja hän toimi myös toimikunnan alaisen äidinkielen jaoston puheenjohtajana. Jaoston muina jäseninä olivat ylitarkastaja Leena Laulajainen, lehtori Irma Lonka, ylitarkastaja Terttu Tupala ja tutkija Anneli Vähäpassi. Sihteerinä toimi aluksi ylitarkastaja Laulajainen, loppuvaiheessa tutkija Vähäpassi. Jaoston tehtävänä oli laatia äidinkielen oppimääräsuunnitelma.

Äidinkielen opetuksen tehtävät lukion

opetussuunnitelmatoimikunta katsoi niin vaativiksi ja tärkeiksi, että opetusaikaa tuli nykyisestä lisätä. Tältä pohjalta laadittiin oppimääräsuunnitelma, jossa opetus jakautui yhdeksään kaikille oppilaille yhteiseen kurssiin, kunkin laajuutena 38 tuntia. Lukion kolmelle luokalle kurssit sijoitettiin tasaisesti (3 + 3 + 3). Lisäksi oppimääräsuunnitelmassa ehdotettiin erikoiskursseja asianharrastajille ja harjoituskursseja tukiopetuksen tarpeessa oleville.

Lukion opetussuunnitelmatoimikunnan mietinnöstä ja siihen sisältyvistä oppimääräsuunnitelmista pyydettiin vuoden 1977 aikana lausuntoja mm. yliopistoilta. Äidinkielen oppimääräsuunnitelmasta antoivat lausunnon Helsingin, Turun ja Jyväskylän yliopistot. Toisena artikkelinaan Äidinkielen opetus -osasto julkaisee katsauksen näihin lausuntoihin.

Tällä välin on tehty äidinkielen opetuksen kannalta murheellinen ratkaisu: kun 14. elokuuta 1980 annettiin asetus lukion lukusuunnitelmasta, putosi 38-tuntisten äidinkielen kurssien määrä yhdeksästä kahdeksaan. Näin äidinkielen tuntimäärä nousee nykyisestään vain äärimmäisen vähän: lisäystä on 0,5 viikkotuntia lukion 1. luokalla. Suomi säilyy äidinkielen opetuksen kehitysmaana, kuten Urho Johansson *Virkkeessä* toteaa. Asiaa eivät auttaneet Äidinkielen opettajain liiton eivätkä yliopistojen kannanotot, ei liioin suuri kulttuurilähetystö, joka viime toukokuussa kävi opetusministeriössä esittämässä vetoomuksen äidinkielen opetuksen puolesta.